

WISDOM REDEFINED

Sponsored by Jake and Karen Abilevitz in memory of Jake's Beloved Parents
הושע בן שמעון דב ז"ל and Karen's brother אליהו בן אבא ז"ל & לאה בת אברהם ז"ל

1) Avos, Chapter 4, Mishna 1

Ben Zoma says: Who is the wise one? He who learns from all men, as it says, "I have acquired understanding from all my teachers" (Psalms 119:99). Who is the mighty one? He who conquers his impulse, as it says, "slowness to anger is better than a mighty person and the ruler of his spirit than the conqueror of a city." (Proverbs 16:32). Who is the rich one? He who is happy with his lot, as it says, "When you eat [from] the work of your hands, you will be happy, and it will be well with you" (Psalms 128:2). "You will be happy" in this world, and "it will be well with you" in the world to come. Who is honored? He who honors the created beings, as it says, "For those who honor Me, I will honor; and those who despise Me will be held in little esteem" (I Samuel 2:30).

בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט) מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיהיה לי. איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז) טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר. איזהו עשיר, השמח בחלקו, שנאמר (תהלים קכח) יגיע פפירך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא. איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד ובזי יקלו

How different Torah values are from secular values. If you asked the average person whom he considered to be the wisest people in the world, he would probably cite the Nobel prizewinners, heads of departments of the great colleges, or authors of major works in philosophy or the sciences. These are people who essentially function as dispensers of knowledge to the world. If he were asked to list the mightiest people, he would probably name those who rule over large populations and have powerful armies, or perhaps the heads of corporations who control large segments of industry and can affect the lives of millions. If he were asked to name the wealthiest people in the world, he would refer to the list published annually in *Fortune* magazine, and if he were asked who are the most respectable people, he would cite those who received prominent recognition and awards, or who were given honorary degrees by prestigious universities.

Torah values are much different. The wise person is not the one who dispenses knowledge, but the one who seeks to acquire knowledge. The mighty person is not one who is master over others, but is master over his own impulses. The wealthy person is not one who owns the most, but who is content with whatever he has; and the respectable person is not the one who receives honors, but one who respects and honors others.

What a different world it would be if people abided by Torah values! How much happier would we be if our aspirations were those of this mishnah rather than those that prevail in society.

3) פירוש רבינו יונה על אבות פרק ד משנה א

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם - אמרו חכמי האומות כי היודע כל החכמות אם אינו אוהב החכמה אינו חכם אלא טפש הוא אחר שאינו אוהב החכמה כי היא הדעת. אך האוהב אותה ומתאוה אליה אע"פ שאינו יודע כלום הרי זה נקרא חכם שעל כל פנים תשיג אל החכמה האמיתית ודעת אלהים תמצא. ועל זה אמר בן זומא איזהו חכם הלומד מכל אדם שכל כך אוהב החכמה ומתאוה אליה ששואל לכל אדם ואף מי שאינו יודע כי אם דבר (אחר) [אחד] ילמד ממנו ואז יצליח דרכו ואז ישכיל. ועל זה נקרא חכם שנאמר [תהלים קי"ט צ"ט] מכל מלמדי השכלתי שכן אמר דוד ע"ה שלמד מכל אדם ולא היה אומר זה אינו יודע כמוני כי מכלם למד והשכיל משל לאדם שהפסיד כלי קטן והלא מכל אדם מבקש אותו

4) <https://stanford.library.sydney.edu.au/archives/sum2010/entries/wisdom/>

The word 'philosophy' means 'love of wisdom.' What is wisdom? What is this thing that philosophers love? Some of the systematic philosophers of the past have taken on the subject with great seriousness. Unfortunately, the topic of wisdom has not received much treatment in the contemporary philosophical literature. This entry will provide a general overview, and analysis of, some dominant views on the topic of wisdom. It will cover several versions of four general approaches to understanding what is wisdom: (1) wisdom as epistemic humility, (2) wisdom as epistemic accuracy, (3) wisdom as knowledge, and (4) wisdom as knowledge and action.

5 ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק ד

בן זומא - לפי שלא האריך ימים ולא נסמך שיקרא רבי, היו קורין אותו על שם אביו. וכן בן עזאי. ושניהם שמם שמעון

איזהו חכם - הכי קאמר, איזהו חכם שראוי שיתהלל בחכמתו

הלומד מכל אדם - ואע"פ שהוא קטן ממנו. שכיון שאינו חס על כבודו ולומד מן הקטנים, ניכרים הדברים שחכמתו הוא לשם שמים ולא להתיהר ולהתפאר בה

שנאמר מכל מלמדי השכלתי - וסיפא דקרא כי עדותיך שיחה לי, כלומר הייתי לומד תורה מכל מלמדי ואפילו מן הקטנים ממני ולא הייתי חושש לכבודי, כי עדותיך שיחה לי, שכל כוונתי היתה לשמים בלבד.

6 מדרש שמואל

ואפשר הכוונה לפי שאמרו ז"ל כי הקב"ה גוזר על הטפה מה תהא עליה חכם או טפש וכו'. ואפשר שיאמר האדם כי אותו שנגזר עליו שיהיה חכם ישיג החכמה ולא אחר, לזה אמר התנא איזהו חכם הלומד מכל אדם ואף אם נגזר עליו בעת יצירתו שיהיה טפש אם הוא יגע בתורה ולמד מכל אדם יהיה חכם כי יגעת ולא מצאת אל תאמן שנא' מכל מלמדי השכלתי כלומר מסיבת כל מלמדי ורבותי שלמדתי מהם השכלתי ונתחכמתי לפי שיגעתי תמיד ...

7 בית הבחירה (מאירי) מסכת אבות פרק ד

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם וכו' ומדכתיב מכל מלמדי השכלתי כלומר מכל אחד ממלמדי השכלתי ולמדתי (ו)למדנו שלא יתנהג האדם בענין למודו במדת הגאווה ושררה כלומר היאך אני הולך לפני פלוני ללמוד או מה אני צריך לפלוני אחר שאני לומד מפלוני אלא ילך לו לפני כל אדם שיראה לו שיהא מצליח עמו בלימודו והנהגה זאת תביאהו לידי חכמה ומה שאמר איזהו חכם פירוש על שם סופו איזהו מגיע להיות חכם ואף ע"פ שרבותינו גינו למי שלמד מהרבה כמ"ש בראשון של חולין י"ח ב' מאן אמרה יוסף בר חייא יוסף בר חייא מכולי עלמא גמיר שמע רב יוסף איקפד אמר אני מכולי עלמא גמירנא אנא מרב יהודה גמירנא כו' אפשר שבחכמה אחת טוב שתהיה לו קבלה מאחד מובהק אבל בכאן הכונה ש(מ)כל חכמה ישתדל ללמדה מהמובהק שימצא ואם יראה במי שלמד איזה חכמה לפניו שלחכמה אחרת ימצא בקי ממנו ילך אחריו אפילו שלא יהיה אנוש כערכו

8 לחם יהודה -

Rabbi Yehuda Lerma – 16th century, Spain

אית דא כלשד איז סוף חכם מי סכנא כל כך בעל סכל סיוכל לקבל ולסכין מכל אדם רל ואפי
ממי סאינו וודע ללמדו לפי שים חכמים סרנא שעם כל חכמתא אינס יודעים ללמד לאחרין
ענד סאינס יודעים לסדר דיטרס בענין סיוכנו וכין מנד סמארכין בהנשת ונסקדמו וכדברי
סחין וכו' סתלמיד לקבל כל הדברים וסעבוינס סהס וסרו חול כפך. דפסחיס מוהירין לסלס
ולמד אדם אס. נגו וסא תלמידו כלסון קנרס וס ואמד סרמכס ול לתחלת ססרו מורה הנכוכיס
סאורן ססנעיס סס ענעיס לאדם מלמוד סחכמות ומי סהוא כל כך בעל סכל סיוכל לקבל
ולסכין אסלנו ממי סאינו וודע ללמדו מסתמא חכס נגול סוא רל בעל סכל נגול סוא סכאס מכל

9 בית אבות לר' חיים פלאגי' - Haim Palachi (1788–1868, Turkish chief rabbi of Smyrna [İzmir])

א"נ זהו כונת התנא איזהו חכם דקתני כיון די שב' מיני חכמים... היינו מי שעוקר הרים... [i]סיני שלמד מאחרים ההלכות לז"א הלומד מכל אדם

10 דברי אבות -

Abraham David ben Asher Anshel Wahrman (1770 at Nadvirna–1840 at Buchach)

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנאמר מכל מלמדי השכלתי היינו כר' מאיר ע"ה שלמד תורה מפי אחר שגם שהיה חשש נטיה למינות ח"ו וכמו שאמרו חז"ל שהיו ספרי מינות נושרין לו מתוך חיקו כשהיה הולך מבית מדרשו מ"מ ר' מאיר תוכו אכל וקליפתו זרק ובירר רק צד הטוב שהיה בו וכן מי שהוא במדריג' כזו להבחין בין טוב לרע יוכל ללמוד מכל אדם אף שאינו הגון כל כך ובבחי' ויחכם מכל אדם ללמוד מדה טובה ממנו וכמ"ש ר' מאיר ע"ה

במה שאמר הכתוב הט אזניך ושמע דברי חכמים וחידותם ולבך תשית לדעתי לדעתם לא נאמר אלא לדעתי ונבון תחבולות יקנה שלא ישית לבו לדברים הרעים שבו מעין זה שמעתי כמדומה ממו"ח נ"י בשם איזה ספה"ק וי"ל בזה מה שאמר הכתוב מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי שגם שאני לומד מכל אדם על כל זה רק עדותיך שיחה לי שאני מתבונן מה שהוא בדרך

עדותיך ולא זולת וכו' מאיר ע"ה שרק תוכו אכל בבחי' נמצאו דבריך ואוכלם ויהי בפי כדבש וכו' משא"כ קליפתו זרק ואין לו הנאה בהם כלום אך מי שאינו בגדר חכם כנ"ל הרי צריך משמרת למשמרת מלקרב את עצמו לרב שאינו הגון ורק בגדר אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו ואם לאו שומר נפשו ירחק מהם ואין למו מכשול ח"ו ובשל"ה הק' כתב